

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Jarosław Matras

w sprawie T. Ś.

skazanego za czyn z art. 258 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu bez udziału stron,

w dniu 7 lutego 2024 r., wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania
zakończanego prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z dnia 15 lipca 2020 r., sygn. akt II AKz 409/20,

utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Gorzowie
Wielkopolskim

z dnia 10 czerwca 2020 r., sygn. akt II Kop 152/19

na podstawie art. 544 § 2 i 3 k.p.k.

postanowił

1. oddalić wniosek;

**2. obciążyć skazanego T. Ś. kosztami postępowania
wznowieniowego, w tym jego wydatkami w kwocie 20
(dwudziestu) złotych.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 czerwca 2020 r., sygn. akt II Kop 152/19, Sąd
Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim:

1. przejął do wykonania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej karę łączną 3 (trzech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną w wyroku Sądu Krajowego we Frankfurcie nad Odrą z dnia 24 marca 2017 r. o sygn. akt 23 KLS 8/17, wobec obywatela polskiego T. Ś. urodzonego [...] 1991 roku w K.;
2. stwierdził, że przestępstwa z § 244a ust. 1, § 243 ust. 1 nr 2, 3, § 242 ust. 1, § 22, § 23, § 51 ust. 3 zdanie 2, § 52, § 53 niemieckiego kodeksu karnego, za które T. Ś. został skazany wyrokiem opisanym w punkcie 1 postanowienia wyczerpują dyspozycję występków z art. 258 § 1, art. 278 § 1 oraz z art. 13 § 1 w zw. z art. 279 § 1 polskiego kodeksu karnego;
3. stwierdził, że wykonaniu podlega kara pozbawienia wolności w rozmiarze 3 (trzech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;
4. zaliczył T. Ś. na poczet kary 3 (trzech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności okres jego rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 09.12.2015 r. do dnia 28.02.2017 r. to jest okres 448 dni.

Od powyższego postanowienia obrońca skazanego wywiódł zażalenie, w którym zaskarżył to orzeczenie w całości, zarzucając mu:

- 1) obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k., w zw. z art. 611tg § 4 k.p.k. poprzez pominięcie przez sąd I instancji kluczowej kwestii w sprawie, tj. stopnia realizacji wychowawczych i zapobiegawczych celów kary i nieuwzględnienie, iż w sprawie skazany w większym stopniu zrealizuje te cele na terytorium Niemiec, niż gdyby to miało miejsce w Polsce;
- 2) obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia przez poczynienie na jego podstawie błędnego ustalenia faktycznego, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. poprzez uznanie, iż organ niemiecki dokonał prawidłowego doręczenia wezwania do odbycia kary, w sytuacji gdy z samego przebiegu postępowania wynika, iż skazany nie ukrywa adresu swojego zamieszkania, a jego nieobecność pod wskazywanym adresem wynikała z wykonywanej pracy zawodowej i konieczności systematycznych wyjazdów za granicę;

3) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który mógł mieć wpływ na treść tego orzeczenia, poprzez uznanie przez sąd I instancji, iż skoro skazany nie przebywał stale pod adresem zamieszkania, to uchylał się od odbycia kary, w sytuacji gdy T. Ś. nigdy nie otrzymał wezwania do odbycia kary, a karę tę chce odbyć, ale na terytorium Niemiec;

4) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który mógł mieć wpływ na treść tego orzeczenia, poprzez uznanie przez sąd I instancji, iż stanowisko obrońcy w zakresie nieprzyjmowania kary do wykonania nakierowane jest na odwołanie w czasie konieczności odbycia przez skazanego wyroku, w sytuacji gdy T. Ś. oświadczał wprost, iż chce odbyć karę, ale na terenie Niemiec i wykorzystuje w związku z tym prawo, wskazując przy tym na okoliczności, które jednak uzasadniają nieprzekazywanie wykonania kary do Polski.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia tj. wydanie orzeczenia o odmowie przejęcia do wykonania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenia Sądu Krajowego we Frankfurcie nad Odrą, ewentualnie o uchylenie postanowienia sądu I instancji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Postanowieniem z dnia 15 lipca 2020 r., sygn. akt II AKz 409/20, Sąd Apelacyjny w Szczecinie zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy.

Wnioskiem z dnia 24 lutego 2023 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego 21 kwietnia 2023 r.) obrońca skazanego zwrócił się „o wznowienie postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Krajowego we Frankfurcie nad Odrą z dnia 24 marca 2017 roku o sygn. akt: 23 KLS 8/17, który został przejęty do wykonania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 10 czerwca 2020 roku o sygn. akt: II Kop 152/19 oraz o uchylenie prawomocnego orzeczenia Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 10 czerwca 2020 roku o sygn. akt: II Kop 152/19 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania dokonując tym samym eliminacji bezpodstawnej kwalifikacji prawnej czynu z art. 258 § 1 k.k.” Jako podstawę wniosku o wznowienie wskazał art. 540 § 1 pkt 2 lit.b k.p.k. w zw. z art. 10 ust. 1 i 2 oraz 11 ust. 1 lit.d Konwencji o przekazywaniu osób skazanych sporządzonej w Strasburgu 21 marca 1993 r.

W piśmie z dnia 19 czerwca 2023 r., prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o oddalenie wniosku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

Na wstępie należy zauważyć, że wbrew temu co wskazał obrońca w *petitum* wniosku o wznowienie postępowania, żądanie zawarte w przedmiotowym piśmie procesowym (co wynika jednoznacznie z jego treści) nie dotyczy wznowienia postępowania zakończonego ww. wyrokiem Sądu Krajowego we Frankfurcie nad Odrą, ale postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 15 lipca 2020 r., sygn. akt II AKz 409/20 utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 10 czerwca 2020 r., sygn. akt II Kop 152/19.

I przy takim odczytaniu intencji skarżącego, wniosek o wznowienie postępowania należało uznać za bezzasadny.

Jako podstawę wznowieniową skarżący przywołał bowiem przepis art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k., a jako nowy fakt wskazał wydanie przez Sąd Okręgowy w Opolu, w dniu 11 stycznia 2023 r., w sprawie sygn. akt IV Kow 5205/22/wz, postanowienia umarzającego postępowanie z wniosku skazanego w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia z uwagi na uznanie, że skazany – stosownie do treści przepisów art. 65 § 2 k.k. w zw. z art. 78 § 2 k.k. - nabędzie uprawnienie do warunkowego zwolnienia po odbyciu $\frac{3}{4}$ kary. Zdaniem obrońcy, sąd penitencjarny błędnie uznał, że warunki tegoż zwolnienia wyznacza kwalifikacja prawna czynu przyjęta przez Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim. Powinien bowiem – zdaniem skarżącego - odwołać się do art. 114 § 4 k.k. i przeanalizować sytuację skazanego, „zarówno w świetle niemieckiego Strafrechtsgesetzbuch jak i polskiego Kodeksu karnego”, a następnie „wybrać tę regulację, która jest korzystniejsza dla skazanego”.

Stanowisko wnioskodawcy jest całkowicie chybione. Wydanie przez Sąd Okręgowy w Opolu w dniu 11 stycznia 2023 r., sygn. akt IV Kow 5205/22/wz, postanowienia umarzającego postępowanie w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności przejętej do wykonania (bazującego na treści postanowienia, na mocy którego owo przejęcie

nastąpiło), w żadnym razie nie może być potraktowane jako nowy fakt wskazujący, że zastosowana w postanowieniu o przejęciu kary do wykonania kwalifikacja prawna czynu była błędna. Kwalifikacja prawna, według prawa polskiego, czynów przypisanych skazanemu była znana tak T. Ś., jak i jego obrońcy już z chwilą ogłoszenia przez Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim postanowienia z dnia 10 czerwca 2020 r., sygn. akt II Kop 152/19 (k. 119 – 120). Okoliczność zaś, że ani skazany, ani jego przedstawiciel procesowy, nie zwrócili uwagi na konsekwencje jakie wywoła przyjęcie tej kwalifikacji w zakresie możliwości warunkowego przedterminowego zwolnienia, nie ma żadnego znaczenia.

Równie oczywiste jest, że ewentualne uchybienia sądu penitencjarnego w toku postępowania w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia nie mogą być potraktowane jako nowe fakty wskazujące na wadliwość kwalifikacji prawnej przyjętej w orzeczeniu podlegającemu wykonaniu. Ostatnio poczyniona uwaga ma jednak znaczenie li tylko teoretyczne, albowiem skarżący nie dostrzegł, że zgodnie z utrwalonym w doktrynie i judykaturze poglądem, przepis art. 114 § 4 k.k. ma zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do przejęcia do wykonania kary orzeczonej w państwie obcym innym niż państwo członkowskie Unii Europejskiej, a więc do przejęcia kary do wykonania w trybie konwencyjnym. Jeśli natomiast przedmiotem orzekania jest przejęcie do wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej w państwie członkowskim Unii Europejskiej, zastosowanie znajduje przepis art. 611tl § 1 k.p.k., który łącznie z art. 607s § 4 k.p.k. w sposób wyczerpujący reguluje kwestię dostosowania do polskiego porządku prawnego orzeczenia o karze pozbawienia wolności (zob. B. Augustyniak (w:) Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany, red. D. Świecki, LEX/el. 2023, komentarz do art. 611(tl), teza 5 i powołane w tym komentarzu postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 11.08.2016 r., II AKz 521/16; tak też S. Głogowska (w:) Kodeks postępowania karnego. Komentarz, red. J. Zagrodnik, LEX/el. 2023, komentarz do art. 611(tl), teza 1).

Do kwestii warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności przejętej do wykonania, a orzeczonej w państwie członkowskim Unii Europejskiej, odnosi się zaś przepis art. 611tm § 2 k.p.k., zgodnie z którym *na wniosek właściwego sądu lub innego organu państwa wydania*

orzeczenia sąd udziela informacji o treści prawa polskiego mającego zastosowanie do warunkowego zwolnienia. Jeżeli sąd lub inny organ państwa wydania orzeczenia cofnie wystąpienie do czasu rozpoczęcia wykonywania kary, orzeczenie nie podlega wykonaniu. Na gruncie tej regulacji w doktrynie trafnie zauważa się, że „z art. 17 ust. 3 i 4 decyzji ramowej 2008/909/WSiSW wynika, że państwo wydania orzeczenia może w następstwie otrzymania informacji o obowiązujących w państwie wykonania orzeczenia zasadach dotyczących warunkowego zwolnienia postąpić na trzy sposoby: (1) zaakceptować zastosowanie tych przepisów, (2) cofnąć zaświadczenie i tym samym zrezygnować z przekazania orzeczenia do wykonania w danym państwie członkowskim lub (3) uzgodnić z państwem wykonania orzeczenia, że przy podejmowaniu decyzji w przedmiocie warunkowego zwolnienia uwzględniane będą określone unormowania obowiązujące w tym zakresie w państwie wydania orzeczenia i dotyczące momentu, w którym skazany może ubiegać się o warunkowe zwolnienie. Polski ustawodawca w art. 611tm § 2 przewidział wprost tylko drugą możliwość, a mianowicie, że w razie gdy sąd lub inny organ państwa wydania orzeczenia cofnie wystąpienie do czasu rozpoczęcia wykonywania kary, orzeczenie nie podlega wykonaniu. Ustawodawca pominął natomiast dwie pozostałe możliwości. O ile uczynienie tego w odniesieniu do pierwszej jest w pełni zrozumiałe, gdyż brak działań państwa wydania orzeczenia dotyczących zasad warunkowego zwolnienia należy odczytywać jako akceptację obowiązujących unormowań prawa polskiego, a zatem bez żadnych dodatkowych regulacji będą one miały zgodnie z art. 611tg § 6 zastosowanie w sprawie, to już brak odpowiedniej transpozycji trzeciej możliwości może być postrzegany jako poważny mankament. Trzeba bowiem uznać, że stosowanie przez polski sąd prawa obcego wymaga zawsze wyraźnego upoważnienia ze strony ustawodawcy, a zatem wobec braku implementowania w rozdziale 66g przepisu art. 17 ust. 3 decyzji ramowej 2008/909/WSiSW stosowanie unormowań dotyczących warunkowego zwolnienia, które obowiązują w państwie wydania orzeczenia, jest niedopuszczalne. Treść uzasadnienia projektu ustawy wskazuje, że była to świadoma decyzja ustawodawcy (zob. druk sejmowy nr 4583/VI z 17 sierpnia 2011 r.) - S. Steinborn, [w:] *Komentarz aktualizowany do art. 425-673 Kodeksu postępowania karnego*, red. L. K. Paprzycki, LEX/el. 2015, art. 611(tm), teza 8.

Interpretacja ta znalazła aprobatę również w orzecznictwie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2012 r., sygn. akt III KO 107/11).

Kierując się powyższą argumentacją, Sąd Najwyższy uznał, że w przedmiotowej sprawie nie zaktualizowała się podstawa wznowieniowa z art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k. i w konsekwencji oddalił wniosek o wznowienie postępowania, obciążając skazanego kosztami postępowania wznowieniowego.

[J.J.]

(r.g.)